

УДК 334.722:631.15

РОЗВИТОК ПРИВАТНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СТРУКТУРНИХ ПЕРЕБУДОВ АПК

Н. Михалюк, к.е.н.

Львівський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Становлення ринкових відносин в Україні вимагає від підприємств агропромислового комплексу підвищення ефективності виробництва на основі досягнень науково-технічного прогресу у подоланні безгосподарності. Важлива роль у реалізації цих завдань належить підприємствам, заснованим на приватній власності. У сучасних умовах необхідне вивчення підходів до розвитку підприємств з позицій гармонізації їх інтересів з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища та виходячи зі ступеня дотримання їх інтересів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні, методичні та прикладні аспекти зазначеної проблеми отримали значний розвиток у працях П.Саблука, П.Гайдуцького, В.Сизоненко, С.Соболь та інших. Проте низка актуальних проблем вимагає аналізу та ґрунтовного дослідження. Тому предметом дослідження у цій праці став аналіз розвитку приватних підприємств на Львівщині.

Постановка завдання. Наше завдання – визначення ринкових механізмів в економіці України, які впливають на форми й методи регулювання діяльності підприємств, на появу та посилення конкуренції, на фактори зміцнення чи поглиблення впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на діяльність підприємств, на взаємодію підприємства із суб'єктами зовнішнього середовища. Основною метою проведених у даній статті досліджень є розвиток приватних підприємств в умовах структурних перебудов агропромислового комплексу у Львівській області.

Методологічною та теоретичною основою наукових досліджень слугували праці вітчизняних і зарубіжних учених. Як інформаційну базу використано статистичні збірники Львівського обласного управління статистики та інформацію Головного управління агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації. Для досягнення поставленої мети були обрані основні загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема: монографічний, економіко-статистичний, графічний, абстрактно-логічний, історико-економічний та ін.

Виклад основного матеріалу. Реальним напрямом подолання кризових явищ в економіці України треба вважати розвиток підприємницької діяльності, основними рисами якої є пошук нових, ефективніших засобів використання ресурсів, гнучкість пристосування до потреб та вимог ринкової ситуації, готовність до ризику задля досягнення високих прибутків. Дослідження сільськогосподарського виробництва у приватних господарствах свідчать про переваги приватної власності з метою досягнення кращих показників господарювання на землі, виходячи з обсягів виробництва та реалізації продукції на ринку.

За умов безробіття і зниження життєвого рівня селян такі господарства мають велике значення у самозабезпеченні продуктами харчування і є стабілізуючим чинником трудової зайнятості селян і їх соціального захисту в період становлення ринкових відносин, поки на селі не розвинеться виробнича й обслуговуюча інфраструктура. Основні складові приватного господарства зображено на рис. 1.

Швидкі темпи розвитку приватних підприємств, висока їх продуктивність свідчать про те, що господарювання в рівних умовах, створених у період аграрної реформи в кожній із категорій господарств, значно підвищує їх роль для населення як у виробничій, так і у соціальній сферах, формує новий тип господаря на селі.

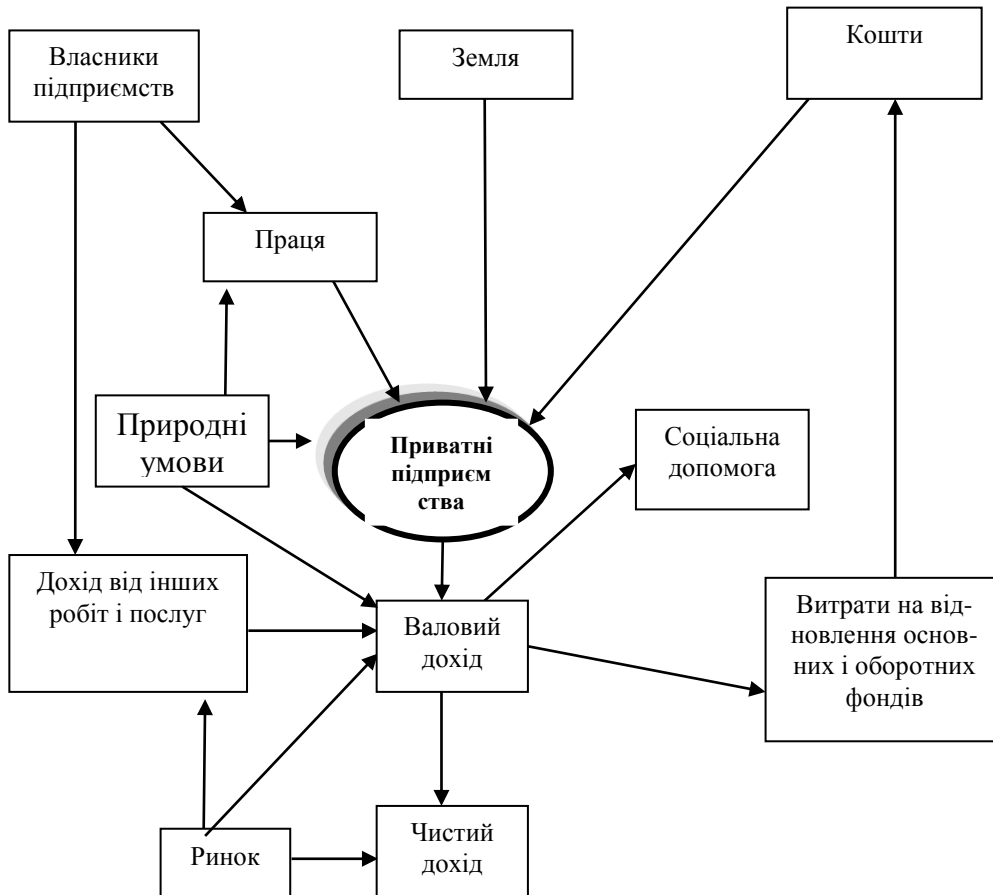

Рис. 1. Основні фактори впливу на роботу приватних підприємств.

Виробництво сільськогосподарської продукції у приватних підприємствах доводить свою доцільність, у них значно вища урожайність сільськогосподарських культур і продуктивність тварин, що зумовлено насамперед кращим доглядом за

ними. Продукція виявилася конкурентоспроможною на внутрішньому ринку, а її реалізація забезпечує власнику певну вигоду та соціальний статус. У таких підприємствах практично немає заборгованості перед державою і кредиторами. Важливим чинником поліпшення якості та здешевлення сільськогосподарської продукції є спеціалізація підприємств, тобто зосередження ними своїх ресурсних можливостей на виробництві найефективніших за даних умов видів товарної продукції. Неможливість використання переваг великого виробництва дрібнобізнесові господарства певною мірою можуть компенсувати за рахунок використання таких форм, як висока інтенсивність праці, що має вагомe значення для трудомістких видів продукції; ефективніше використання землі та менші втрати вирощеної продукції; кооперування між собою, інтеграція з великими агроформуваннями і підприємствами третьої сфери АПК; глибока спеціалізація виробничої діяльності.

З метою подальшого розвитку приватних підприємств і підвищення ефективності виробництва у цій формі господарювання необхідно вирішити низку питань: виділяти земельні ділянки під житлове будівництво на селі, що забезпечить кожному молоді сім'ю ділянкою для ведення особистого селянського господарства; продовжувати надавати земельні ділянки за рахунок земель запасу і резерву та земельних часток (паїв), а також для спільного використання під випасання худоби й сінокошення; організовувати забезпечення населення сортовим насінням, садивним матеріалом, племінним молодняком худоби і птиці, кормами, мінеральними добривами, засобами захисту рослин, садово-городнім інвентарем; забезпечувати ветеринарне обслуговування, підвищення рівня генетичного потенціалу у тваринництві з метою розповсюдження племінних тварин за видами, організовувати пункти штучного осіменіння тварин; технологічне й технічне забезпечення виконання необхідних сільськогосподарських робіт, транспортне й сервісне обслуговування; організовувати виробництво надійної у використанні мінітехніки і технологічного обладнання для механізації трудомістких процесів для ведення рослинництва і тваринництва, забезпечувати оптимальні ціни на неї; визначити необхідні умови кредитування цих підприємств; сприяти підприємствам в організації кредитних спілок, обслуговуючих кооперативів для надання послуг із заготівлі, зберігання, переробки та збуту сільськогосподарської продукції, спільного використання технічних і транспортних засобів з метою забезпечення товаровиробників матеріально-технічними ресурсами, збільшення переробки та реалізації виробленої продукції.

Приватні підприємства можуть ефективно функціонувати за наявності таких умов: спеціалізація на виробництві трудомістких видів продукції, де чинник концентрації не має вирішального значення; об'єднання між собою, створення кооперативів; інтеграція з фермерськими господарствами та сільськогосподарськими підприємствами колективних форм організації праці. При тому державі потрібно створити сприятливі умови для належного функціонування високотоварних приватних підприємств. Насамперед це стосується створення мережі агрохімічного, зоотехнічного, ветеринарного й агросервісного обслуговування, консультацій з різних питань сільськогосподарського

виробництва, закупівлі та реалізації продукції на основі кооперування. Реальним напрямом подолання кризових явищ у розвитку приватних підприємств слід вважати розвиток підприємницької діяльності, основними рисами якої є пошук нових, ефективніших засобів використання ресурсів, гнучкість пристосування до потреб і вимог ринкової ситуації, готовність до ризику задля досягнення високих прибутків. Ми можемо теоретично обґрунтувати основи формування і функціонування приватних підприємницьких структур в аграрному секторі економіки з урахуванням мотиваційних чинників трудової діяльності (рис. 2).

Рис. 2. Механізм мотивації створення і роботи підприємств в аграрній сфері.

На сьогодні приватне підприємництво, як і загалом приватний сектор економіки, перебуває ще у процесі свого становлення, у стані ринкової трансформації економіки, правового середовища, норм і принципів соціально-культурного розвитку. Тому дуже важливими залишаються питання правильності використання існуючої правової бази; дії економічних законів розвитку суспільства; виконання зобов'язань, які випливають із використання права на приватну власність, що у свою чергу впливає на роботу підприємств.

Висновки. Що нижчий рівень конкуренції на ринку або в галузі, вища технологічна незалежність, ефективніша організаційна структура, вищий рівень кваліфікації персоналу, то вищі правова захищеність, рівень економічної безпеки підприємства, і навпаки. Високий рівень конкуренції на ринку зумовлює потребу у значних інвестиціях у розширене відтворення капіталу підприємства, тоді як у підприємств, що діють в умовах невисокої конкуренції або займають монопольне становище на ринку, така потреба нижча.

Бібліографічний список

1. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С. Покропивного. – Вид. 2-ге, переробл. та доповн. – К. : КНЕУ, 2000. 528 с.
2. Економіка підприємства : навч. посіб. / за ред. А. Шегди. – К. : Знання-Прес, 2001. – 335с.
3. Романова Л. В. Становлення підприємництва в сільському господарстві / Л. В. Романова. – К. : АЕ, 2007. – 272 с.
4. Манів З. О. Економіка підприємства : навч. посіб. / З. О. Манів, І. М. Луцький. – К. : Знання, 2004. – 580 с.

Михалюк Н. Розвиток приватних підприємств в умовах структурних перебудов АП

Розглянуто розвиток приватних підприємств в умовах структурних перебудов АПК. На основі факторного аналізу описано основні фактори впливу на розвиток приватних підприємств та обґрунтовано шляхи покращання їх функціонування.

Ключові слова: приватне підприємство, пріоритетні форми, економіка, агропромисловий комплекс, ринок, аграрна реформа.

Михалюк N. Development of private enterprises is in the conditions of structural alterations of АПК

Development of private enterprises is considered in the conditions of structural alterations of АПК. On the basis of factor analysis the basic factors of influence are described on development of private enterprises and the ways of improvement of their functioning are reasonable.

Key words: private enterprise, priority forms, economy, agroindustrial complex, market, agrarian reform.

Михалюк Н. Развитие частных предприятий в условиях структурных перестроек АПК

Рассматривается развитие частных предприятий в условиях структурных перестроек АПК. На основе факторного анализа описаны основные факторы влияния на развитие частных предприятий и обоснованы пути улучшения их функционирования.

Ключевые слова: частное предприятие, пріоритетные формы, экономика, агропромышленный комплекс, рынок, аграрная реформа.